

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/22/063756
 Documentnummer: 307060
 Datum: Dinsdag 28 juni 2022/verzonden 30 juni 2022
 Onderwerp: Meicirculaire gemeentefonds 2022
 Portefeuillehouder: Wethouder Cramwinckel
 Bijlage(n): Nee

Geachte Raad,

Op 1 juni jl. is de meicirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Door het moment van verschijnen konden de uitkomsten niet in de Kadernota 2023 worden verwerkt. De voorliggende informatiebrief voorziet in de informatiebehoefte voor het opstellen van de nieuwe begroting 2023.

In deze meicirculaire is de herijking van het gemeentefonds per 1 januari 2023 definitief vastgesteld. Waar Voorschoten eerst rekening hield met € 77 nadelig per inwoner is dit bij de meicirculaire vastgesteld op € 140 nadelig per inwoner. Om deze effecten voor de gemeenten te dempen is, in afstemming met de VNG, door het Rijk gekozen voor een ingroeipad van 3 jaar. Dit betekent dat in het eerste jaar, 2023, het nadelige effect is gemaximeerd op € 7,50 per inwoner. In de jaren 2024 en 2025 loopt deze op met € 15 per jaar, te weten een maximaal nadeel van € 22,50 in 2024 en € 37,50 in 2025. Voor 2026 moet nog worden uitgegaan van dit gemaximeerde nadeel van € 37,50. De invoering van het nieuwe model zal tijdig worden geëvalueerd en aan de hand van deze evaluatie zal door het Rijk besloten worden over het traject 2026 en verder.

Ondanks de herijking van de verdeelsystematiek van de algemene uitkering voor uitkeringsjaren 2023 en verder, die voor Voorschoten nadelig uitpakt, zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2022 gunstig. Het effect van de circulaire is voor de jaren 2022 tot en met 2026 positief. In onderstaande tabel wordt het effect van de meicirculaire op het begrotingsaldo (bij de Voorjaarsnota 2022 en Kadernota 2023) inzichtelijk gemaakt:

bedragen * € 1000, + = voordeel, - = nadeel	2022	2023	2024	2025	2026
ACTUEEL BEGROTINGSALDO na Voorjaars- en Kadernota	-279	-205	762	574	-1.353
Saldo Incidentele lasten en baten	0	-249	-52	-31	-31
Reëel structureel saldo na kadernota	-279	44	814	605	-1.322
Netto effect meicirculaire 2022	246	1.954	2.094	2.575	1.741
Reëel structureel saldo na Meicirculaire	-33	1.998	2.908	3.180	419

Het bruto effect van de meicirculaire

In onderstaande tabel wordt het bruto effect van de meicirculaire weergegeven. Hieronder wordt het effect op de inkomsten van het gemeentefonds verstaan. De tabel is verder toegelicht.

	bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2022	2023	2024	2025	2026
Stand Voorjaarsnota / Kadernota o.b.v. maartbrief		36.953	36.599	37.351	37.938	36.348
1 Accres (inc. Afslag)		399	1692	1824	2069	1857
2 Opschalingskorting		0	424	580	736	0
3 BTW-compensatiefonds		28	68	68	68	68
4 Jeugd		0	-169	-424	-391	-270
5 Taakmutaties / IU / DU		492	39	34	-55	-58
Energietoeslag		253	0	0	0	0
Klimaatakkoord		207	0	0	0	0
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp		0	0	0	-89	-91
Extra capaciteit BOA's		33	33	33	33	33
Overige		-1	6	1	1	0
6 Overige		-202	-83	29	75	69
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)		718	1.970	2.111	2.502	1.667
Stand meicirculaire 2022		37.671	38.569	39.462	40.440	38.016

Ad 1. Het accres

In de meicirculaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2022 en verder. Het accres behelst de jaarlijkse groei van de rijksuitgaven en het effect daarvan op het gemeentefonds. Het gemeentefonds is daar via de trap-op trap-af systematiek aan gekoppeld. De geactualiseerde accresraming is gebaseerd op de Voorjaarsnota van het Rijk. Dit ligt aanzienlijk hoger dan de accessen die werden gepresenteerd in de maartbrief. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de crisis in Oekraïne en de gevolgen daarvan voor de Rijksbegroting. Omdat de accessen (groei Rijksbegroting) erg hoog zijn wordt aangeraden om rekening te houden met een onderbesteding van de Rijksbegroting in die jaren (in dat geval wordt ook het gemeentefonds lager vastgesteld). Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel hebben we er daarom voor gekozen om niet 100% maar 80% van de aangekondigde inkomsten in te boeken.

Ad 2. De opschalingskorting

Het kabinet heeft besloten deze kabinetsperiode gemeenten de oploop van de opschalingskorting te schrappen voor de periode 2022 tot en met 2025. Voor 2022 was de oploop van de opschalingskorting al geschrapt. Momenteel is het voornemen van het Rijk om de opschalingskorting in zijn volledigheid terug te laten komen in 2026, dit zorgt vanaf 2026 voor aanzienlijke lagere inkomsten uit het gemeentefonds.

Ad 3. Het BTW-compensatiefonds

Het beroep op het BTW-compensatiefonds blijft in 2021 flink achter bij de beschikbare budgetten en wordt conform afspraken uitgekeerd aan de gemeenten. De provinciale toezichthouders raden aan om de structurele onderuitputting van het BTW-compensatiefonds voorzichtig te ramen. Het is maximaal toegestaan om de laatst gerealiseerde onderuitputting op het BTW-compensatiefonds tegen eigen aandeel voor 100% te ramen. Door corona is in 2021 minder geïnvesteerd en uitbesteed door de gemeenten. Hierdoor viel de onderuitputting aanzienlijk hoger uit dan afgelopen jaren. Wij beschouwen 2021 daarom niet als een representatief jaar voor de inschatting van de structurele onderuitputting. Vanuit voorzichtigheid is door het college gekozen om de onderuitputting structureel voor 50% mee te nemen voor de jaren 2023 en verder.

Ad 4. Jeugd

Voor 2023 is door het kabinet incidenteel € 1,445 miljard beschikbaar gesteld aan gemeenten als compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg. Het kabinet zal bij het afsluiten van de Hervormingsagenda Jeugd besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar worden gesteld. De herijking van het gemeentefonds zorgt voor een lager aandeel van Voorschoten in de extra jeugdmiddelen dan waar in situatie voor herijking rekening mee is gehouden.

Ad 5. Taakmutaties / IU / DU

In de meicirculaire zitten een aantal taakmutaties die om beknopte toelichting vragen. Taakmutaties zijn toevoegingen of uitnamen van het gemeentefonds in verband met nieuwe taken die aan de gemeente worden overgedragen dan wel taken die weer teruggaan naar het Rijk.

Energietoeslag (toevoeging): In maart 2022 is eenmalig een budget van € 679 miljoen beschikbaar gesteld. In de meicirculaire is hier € 175 miljoen aan toegevoegd waardoor het totaal uitkomt op € 854 miljoen. Bij de Kadernota is voor de energietoeslag al een inschatting van € 561.000 meegenomen. Naast deze hogere baten worden de lasten gelijk geraamd.

Klimaatakkoord (toevoeging): Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 voort te kunnen zetten ontvangen gemeenten een overbruggingsbudget van € 40 miljoen. Dit is niet toereikend, hierom wordt van de toekomstige middelen ca. € 74,3 miljoen naar 2022 verschoven. Hier wordt ook een extra lastenbudget voor opgenomen.

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (uitname): Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering met € 95 miljoen verlaagd. Dit komt door een aanpassing van eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. Dit vraagt om een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd, de beoogde datum van inwerkingtreding is op 1 januari 2025 gesteld. Hiertegenover staat dat gemeenten worden geacht zelf meer inkomsten binnen te kunnen halen.

Extra capaciteit BOA's (toevoeging): In de afgelopen jaren zijn BOA's binnen hun bevoegdheid steeds meer taken gaan uitvoeren. Het kabinet heeft via de meicirculaire structureel € 25 miljoen beschikbaar gesteld om de capaciteit van de BOA's te vergroten. In Voorschoten is al eerder ingezet op uitbreiding capaciteit van de BOA's, deze extra middelen zijn niet nodig voor verdere uitbreiding.

Overige: Dit betreft de vergoedingen voor taakmutaties onder de € 25.000.

Ad 6. Overige

Dit betreft een aanpassing van de maatstaven, een afrondingsverschil op het herverdeeffect en een bijstelling van de nominale ontwikkelingen.

Het netto effect van de meicirculaire

Het in de bovenstaande tabel berekende bruto effect van de meicirculaire 2022 dient gecorrigeerd te worden voor verschillende beschikbaar te stellen of te korten budgetten die daarmee buiten de algemene middelen blijven. In de tabel hieronder wordt het bruto-effect, netto gemaakt. Het netto saldo van de meicirculaire wordt toegevoegd aan het reëel structureel saldo na kadernota om zo tot saldo na meicirculaire te komen.

bedragen * € 1000, + = voordeel, - = nadeel	2022	2023	2024	2025	2026
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)	718	1.970	2.111	2.502	1.667
<i>Reserveringen/verrekeningen</i>					
Energietoeslag	-253	0	0	0	0
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	0	0	0	89	91
Overige kleine taakmutaties	0	-13	-14	-14	-14
Klimaatakkoord	-207				
Overige IU DU's	-12	-3	-3	-3	-3
Totaal Reserveringen	-472	-16	-16	72	74
Netto nadeel (-) / voordeel (+)	246	1.954	2.094	2.574	1.742

Zie onderdeel taakmutaties voor een toelichting op de energietoeslag, de eigen bijdrage huishoudelijke hulp en het klimaatakkoord.

Het reëel, structureel saldo voor de periode 2023 tot en met 2026 is in alle jaren positief. Daarbij moet wel de kanttekening gemaakt worden dat er voor de ontwikkelingen van het gemeentefonds vanaf 2026 nog veel onzekerheden zijn. Met name hoe het herverdeeffect zal gaan uitpakken in latere jaren en welk gevolg dit heeft op de begroting. Het herverdeeffect is momenteel bevroren op een nadeel van € 37,50 per inwoner, het is nog niet bekend hoe gemeenten naar hun totale nadeel toegroeien. Hierdoor blijft voor de gemeente een onzekerheid ontstaan van € 102,50 per inwoner. Het nadelig herverdeeffect van € 140 per inwoner kunnen wij niet verklaren, wij zullen het Ministerie benaderen voor een verklaring hiervan.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.